

اختلال عملکرد اجرایی در اتیسم

1

استاد راهنما: خانم دکتر مریم اسلامی

نام دانشجوین: روژینا علی ابادیان-نسترن عین اللهی

علائم اصلی و اولیه اتیسم

فعالیت بیش از حد

انکار خطر

عدم تمایل به
در آغوش گرفته شدن

اتیسم Autism علائم اصلی و اولیه اتیسم

روی پنجه راه رفتن

درخودماندگی و
افسرده‌خویی

حساس بودن

حساسیت زیاد و
عدم تحمل صداهای محیط

عملکرد اجرایی چیست؟

عملکرد اجرایی، به مجموعه ای از عملکردها، مانند برنامه ریزی، حافظه کاری، کنترل تکانه ها، مهار و انعطاف پذیری تفکر و نیز شروع يك کار و نظارت بر آن اطلاق می شود. اختلال عملکردهای اجرایی در بیمارانی دیده می شود که دچار آسیب لوب فرونتال هستند. این اختلال در طیف اختلالات عصبی ناشی از اختلالات تکامل اعصاب که احتمالاً در ایجاد نقایص مادرزادی لوب فرونتال نقش دارند نیز دیده شده است.

این اختلالات شامل ADHD، اختلال وسواسی - جبری، سندرم تورِت، فیل کتونوریا، اسکیزوفرنیا و طیف اختلالات اوتیسم می باشند. باید یادآور شد که اختلال عملکرد اجرایی می تواند در سایر آسیب ها (غیر از آسیب های نواحی لوب فرونتال) نیز رخ دهد.

حوزه های آسیب کودکان طیف اتیسم

- یکی از حوزه های دچار آسیب در کودکان اختلال طیف اتیسم، کارکردهای اجرایی است . کارکردهای اجرایی شامل توانایی کودک در مهار پاسخ، برنامه ریزی، سازماندهی، استفاده از حافظه کاری، حل مسئله، هدفگذاری برای انجام تکالیف و فعالیتهای درسی است . براساس نتایج به دست آمده، کودکان اتیسمی به نقص در انعطافپذیری شناختی ، تواناییهای برنامه ریزی، مهار پاسخو توجه در کارکردهای اجرایی مبتلا هستند.

کارکردهای عصب شناختی مختلفی برای عملکرد اجرایی وجود دارد از جمله:

- کنترل واکنش
- حافظه کاری (فعال)

کنترل واکنش

- این مهارتی است برای جلوگیری از واکنشهای فوری عاطفی و یا حرکتی به یک محرک رویداد و یا حادثه و به تعویق انداختن رضایت بخش یک هدف برای بدست آوردن اهداف مهمتر در دراز مدت. برای مثال کنترل خشم در بازی فوتبال برای جلوگیری از اخراج شدن یا کارت گرفتن یا توبیخ شدن یا فریاد زدن در زمان عصبانیت به خاطر اینکه ما توانایی پیش بینی اینکه بهتر است چه کار را انجام دهیم و یا چه کاری را انجام ندهیم، را داریم.
- مهارت دیگر که همچنین بخشی از توانایی ما برای کنترل واکنش است مقاومت در برابر حواس پرتی نام دارد. این مهارت به ما اجازه می دهد از محرکهایی که می توانند بر عملکرد ما دخالت کنند اجتناب کنیم. این از جمله مهارتهایی است که فقدان آن در کودک مبتلا به طیف اتیسم به وضوح قابل مشاهده است.

حافظه کاری (فعال)

- حافظه کاری یک سیستم شناختی با ظرفیت محدود است که مسئولیت نگه داشتن موقت اطلاعات برای پردازش را به عهده دارد. حافظه کاری را اغلب مترادف با حافظه کوتاه مدت می پردازد.
- حافظه کوتاه مدت به اطلاعات کوتاه مدت ضروری برای یک تکلیف دیداری یا کلامی اشاره دارد (به عنوان مثال یادآوری یک شماره تلفن، ترکیب صداها در هنگام خواندن کلمات، به یاد آوردن اشیاء، رنگها، محلها و جهت ها) ولی حافظه کاری درگیر دستکاری و انتقال اطلاعات کلامی و دیداری است (برای نمونه یادآوری دستور العمل و محتوای آنها پس از انجام، به یاد آوردن چیزی که گفته شده به مجرد گفته شدن، نگه داشتن محل خواندن در صفحه کتاب و توالی معکوس اعداد و موضوعات).

چگونه می توانیم بفهمیم یک کودک در حافظه کاری خود دچار مشکل است؟

- اگر کودکی اتیستیک در حافظه کاری مشکل داشته باشد ممکن است علائم زیر را از خود نشان دهد:
- مشکل در سازماندهی و کامل کردن یک تکلیف چند مرحله ای (برای نمونه توقف در مراحل کار یا از دست دادن مراحل کار)
- از دست دادن جزئیات دستور العمل ها و ناتوانی در نگه داشتن مراحل دستورالعمل فعالیتهای درخواست شده
- اشتباه در نوشتن و شمارش در کلاس درس
- اشتباه در خود اصلاحی کار کلاس درس
- در صورتی که به یک فعالیت خیلی علاقه مند نباشند به راحتی حواس پرت می شوند
- مشکل پیدا کردن در صبر برای نوبت
- نشان دادن توانایی زبانی متوسط به پایین و عملکرد پایین تحصیلی
- مشکلات خواندن (گم کردن جایگاه کلمات در هنگام خواندن و...)
- مشکل داشتن با محاسبات ریاضی در ذهن
- دشوار بودن حل مشکلات پیچیده

عملکرد اجرایی انسان شامل چه مواردی می گردد؟

- عملکرد اجرایی برای حل مشکلات ضروری است. این مهارتی است برای پیش بینی و پیشگویی نتایج یک فعالیت و واکنش، که شامل موارد زیر است
- ایجاد هدف و شناسایی اهداف
- طراحی فعالیت
- قرار دادن مراحل در توالی زمان و فضا
- اولویت بندی نیازها و وظایف
- آغاز کردن یک فعالیت
- انعطاف پذیری در انتقال تمرکز و توجه به موضوعات دیگر، تحمل کردن تغییرات و غیره.

سطوح مختلف

سه سطح عملکرد افراد مبتلا به اختلال طیف اتیسم

اتیسم سطح ۱ نیازمند به پشتیبانی

— دشواری در آغاز نمودن تعامل اجتماعی
— مشکل در برنامه ریزی و سازماندهی که
می‌تواند مانع از استقلال فردی گردد.

اتیسم سطح ۲ نیازمند به پشتیبانی قابل توجه

— تعاملات اجتماعی محدود شده و علایق
خاص و محدود.
— رفتارها و علایق تکراری و محدود.

اتیسم سطح ۳ نیازمند به پشتیبانی زیاد

— نقایص شدید مهارت‌های تعامل اجتماعی
کلامی و غیر کلامی.
— آشفتگی و مشکلات فراوان در تغییر و
جایجایی فعالیت با توجه

تأثیر یک دوره فعالیت بدنی منتخب بر رشد مهارت‌های کنترل شیء کودکان ۶ تا ۱۰ سال مبتلا به اختلال اوتیسم با عملکرد بالا

- فعالیت‌های بدنی منتخب، تأثیر معناداری بر رشد مهارت‌های کنترل شیء کودکان مبتلا به HFA دارد؛ اما، در برخی از زیر واحدهای این خرده‌مقیاس شامل: زدن توپ ثابت با باتون، دریبل درجا، غلتانیدن توپ از پایین و ضربه به توپ با پا، از مهارت‌های کنترل شیء تأثیر معناداری مشاهده نشد. با توجه به نتایج میتوان ادعا کرد برنامه فعالیت بدنی منتخب (اسپارک) مورد استفاده احتمالاً میتواند باعث بهبود مهارت‌های کنترل شیء کودکان مبتلا به HFA شود.

درمان

- تا کنون هیچ روش قطعی‌ای برای درمان مبتلایان به اوتیسم یافته نشده است. کارآمدترین روش درمانی، توانبخشی است. برای آنکه بهترین سرویس را به یک کودک مبتلا به اوتیسم ارائه دهیم، باید به موارد زیر توجه نماییم:
- کودک ما حتماً باید توسط یک فوق تخصص روانپزشکی اطفال و یک متخصص مغز و اعصاب اطفال ویزیت شود.
- به‌طور فشرده و ترجیحاً هر روز تحت خدمات گفتاردرمانی و کاردرمانی قرار گیرد.
- لازم است والدین و مربی کودک روش‌های مناسب تقویت مهارت‌های ارتباطی کودک را از طریق مطالعه کتاب‌های مرتبط یا به وسیله جلسات مشاوره‌ای که کاردرمانی کودک برگزار می‌کند، فرا بگیرند.
- ارزیابی وضعیت حسی - حرکتی کودک به وسیله کارشناسان کاردرمانی صورت پذیرد و در صورت لزوم جلسات کاردرمانی ذهنی کودک به‌طور منسجم برگزار گردد.
- موسیقی درمانی، راهکاری برای ارتباط با کودکان اوتیسم است. نقاشی و قصه گویی نیز یکی از روش‌های مؤثر تربیت کودکان اوتیسم است و پدران و مادران باید در یک‌گوشه اتاق نشسته و کتاب‌های قصه متناسب با سن کودک را با صدای بلند و دلنشین برای علاقه‌مندی آنان بخوانند.

1. ماندانا ص. اختلال عملکرد اجرایی در اوتیسم. تازه های علوم شناختی. پاییز و زمستان 1383.
2. 1 VS, SAH. Studying the Relationship of Executive Functions with Behavioral Symptoms in Children with High-Functioning Autism. 07 Jul. 2015.
3. South M, Ozonoff S, . MW. The relationship between executive functioning, central coherence, and repetitive behaviors in the high-functioning autism spectrum. 2007.

با تشکر از توجه شما